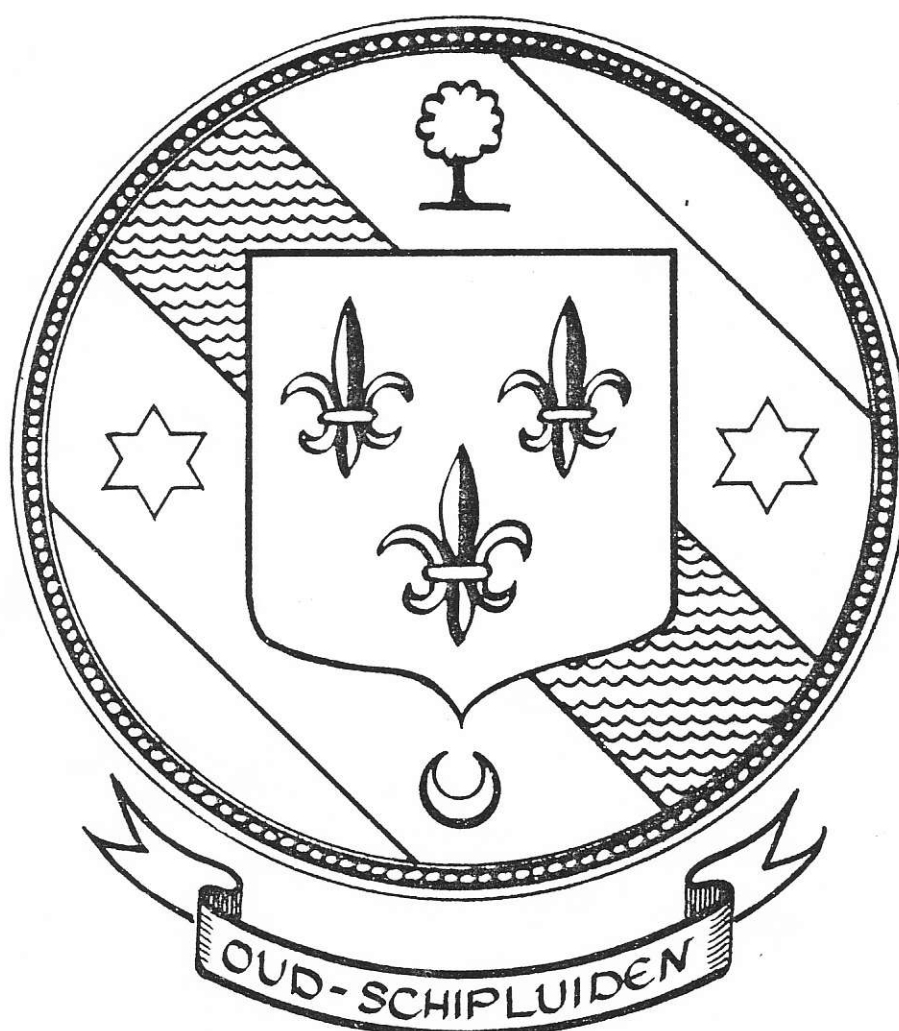

JAARVERSLAG

1990 - 1991

HISTORISCH VERENIGING OUD-SCHIJPLUIDEN, SECR. MEERKOETLAAN 23,
2636 ER SCHIJPLUIDEN

JAARVERSLAG 1990-1991

INLEIDING

De Historische Vereniging Oud-Schijpluiden is een bekend begrip in de gemeenschap van Schijpluiden geworden. Wanneer men een jaargang van het gemeentelijk voorlichtingsblad "De Schip-Hoorn" systematisch doorwerkt, ontmoet men regelmatig activiteiten waarmee onze Vereniging zich bezighoudt. Steeds meer mensen tonen belangstelling voor één of meer aspecten van ons werk. Veelvuldig wordt Oud-Schijpluiden door andere groepen ingeschakeld. In de gemeente is de vereniging één van de weinige instellingen die zich tot het gehele grondgebied van Schijpluiden richt. De leden zijn ook afkomstig uit alle woonkernen. De toenemende belangstelling voor het werk van Oud-Schijpluiden hangt nauw samen met het gebruik van het voormalige tramstation. Door de museale activiteiten is het werk van de vereniging zichtbaar geworden. Een groeiend aantal lokale groepen neemt in de jaaragenda een bezoekje op aan het plaatselijk museum. Vooral de toename van het aantal jonge bezoekers is een verheugend verschijnsel.

De vereniging is erg blij dat een oude wens om een gemeentelijke monumentencommissie in te stellen dit jaar werkelijkheid is geworden. Oud-Schijpluiden participeert met één lid in deze commissie. Verheugend was ook het initiatief van de gebruikers van het kantoorpand "Keenenburg" om een startkapitaal beschikbaar te stellen voor de heropbouw van een deel van het zuidwesttorentje van de Keenenburg. Deze oude gedachte van de Historische Vereniging - voor het eerst geuit tijdens de graafcampagne van 1978 - lijkt in 1992 dankzij de inzet van de bevolking en het gemeentebestuur van Schijpluiden geheel gerealiseerd te worden. Deze actie geeft eveneens aan, dat de belangstelling voor het lokale cultuurgoed in brede kringen buiten de vereniging is gegroeid. Oud-Schijpluiden vindt het jammer dat er nog geen extra fondsen zijn gevonden om de verlichting van het museum te verbeteren. Ook het gemis van eigen expositiepanelen wordt steeds sterker gevoeld. Voor beide problemen zoekt de vereniging op korte termijn een oplossing.

In dit jaarverslag kijken we terug naar de werkzaamheden van Oud-Schipluiden in het verenigingsjaar 1990-1991, dat liep van 1 september 1990 tot 31 augustus 1991. Verder zijn er enkele artikelen opgenomen van leden van de Historische Vereniging. Zonder deze leden en de financiële bijdragen van de vrienden, de gemeente en anderen is het werk van Oud-Schipluiden niet mogelijk. Het bestuur dankt een ieder voor de steun en medewerking en hoopt hierop ook in het komende verenigingsjaar te mogen blijven rekenen.

J.W. Moerman, voorzitter

INHOUD

1. Bestuur, leden en vrienden
2. Vergaderingen, werkbijeenkomsten
3. Lezingen
4. Excursies
5. Publicaties
6. Overige activiteiten
7. Het archief van de Historische Vereniging
8. Museum Tramstation Schipluiden
9. De herbouw van het Zuidwesttorentje van kasteel Keenenburg
10. Genealogie
11. Straatnamen gemeente Schipluiden
12. Fietstocht
13. Kleipijpen en het Keenenburgterrein
14. Een bijzondere verkoping
15. Vette koeien voor het Land van Beloften
16. Door een merklap op het familiespoor
17. De 1990 kroniek van Schipluiden

1. BESTUUR, LEDEN EN VRIENDEN

De samenstelling van het bestuur is dit jaar ongewijzigd. Het bestaat uit:

Voorzitter:	J.W. Moerman
Vice-voorzitter:	O. Spinnewijn
Secretaris:	H.A. Geerars
Penningmeester:	W. Olsthoorn

Voor verschillende activiteiten is een coordinator benoemd:

Bibliotheek:	O. Spinnewijn
Genealogie:	L.M. Varekamp
Museumgebouw:	D. Jonker
Restauratie:	J.W. Moerman
Tentoonstellingen:	A.A. Olsthoorn

De vereniging is vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Tramstation Schipluiden door A. v.d. Engel, M.L. ten Horn-van Nispen en A.A. Olsthoorn; in de Stichting Heropbouw Toren Keenenburg R. Visser-Rotgans; in het Anjercomité door M.L. ten Horn-van Nispen en in de Monumentencommissie door J.W. Moerman. De contacten met de Stichting Westlands Centrum voor Streekhistorie worden onderhouden door L. M. van Velzen en O. Spinnewijn.

De vereniging telt momenteel tweeëntwintig leden en vijfenzeventig vrienden, een stijging van respectievelijk drie en vijf personen ten opzichte van het vorige jaar.

2. VERGADERINGEN, WERKBIJEEENKOMSTEN

De leden hebben zes keer vergaderd. De commissie restauratie komt in principe iedere vrijdagavond bij elkaar. De bewerking van het aardewerk van de meest recente graafcampagnes op het terrein van de Keenenburg staat op deze avonden centraal. De commissie genealogie werkt op maandagmiddag meestal in het gemeentehuis. De bibliotheekcommissie heeft op woensdagavond haar vaste werkavond.

3. LEZINGEN

De vereniging heeft dit jaar twee lezingen verzorgd:

- Op 8 november 1990 gaf de heer F.W. van Ooststroom in de Hoornbloem te Den Hoorn een lezing met dia's over "De Zuidhollandse boerderijen". Uitgangspunt hierbij waren de aquarellen van de Rotterdamse architect J. Verheul Dzn. De lezing werd door circa vijfenzestig personen bijgewoond.
- Op 5 april 1991 werd in de Openbare Bibliotheek van Schipluiden een thema-avond gehouden onder het motto: "Wat vind ik daar?" De leden P. van Giesen en W. Olsthoorn gaven een inleiding over pijpekoppen. Na de pauze vertelden de leden A. v.d. Engel en H. v.d. Kuijl het een en ander over munten en muntvondsten. Beide onderwerpen werden geïllustreerd met dia's. De avond werd door circa vijfendertig mensen bezocht.

J.W. Moerman verzorgde ook in dit seizoen weer een aantal lezingen voor andere verenigingen, te weten:

- Plattelandsvrouwen Schipluiden 4 september 1990 onderwerp: "Bewoners van de Keenenburg" daarna bezoek aan Tramstation;
- Cursus Streekhistorie Westland, 13 november 1990, onderwerp: "Historie en Landschap van Midden-Delfland";
- Rotary Delft-Koningsveld, 14 januari 1991, onderwerp: als hiervoor;
- Schippersvrouwen Rotterdam 19 februari 1991, onderwerp: "Het vervoer over vaarten en vlieten";
- Chr. Vrouwenbond Schipluiden, 6 maart 1991, onderwerp: "Het leven op de boerderij";
- Chr. Jongelings Ver. Delft, 27 maart 1991, onderwerp: "Archeologisch onderzoek rond Delft";
- Prot. Chr. Ouderenbond Delft, 18 april 1991, onderwerp: "Historie en Landschap van Midden-Delfland";

4. EXCURSIES

Op 21 juni 1991 bezochten twintig leden en vrienden het "Regthuis 't Schou". Het weer was erg slecht (storm en regen). Mevrouw Jüngeling, de gastvrouw, toonde ons de bijzondere verzameling kunstvoorwerpen, waaronder vele schilderijen. De sfeer van de zeventiende eeuw was overal herkenbaar.

Diverse malen hebben leden van de Historische Vereniging groepen

rondgeleid in 't Woudt (o.a. het Genootschap Oud-Leiden) en in het dorp Schipluiden, waar ook de Hervormde kerk werd bezocht. De excursies in Schipluiden waren vaak gekoppeld aan een bezoekje aan het Museum.

5. PUBLICATIES

A.A. Olsthoorn schreef voor het gemeentelijk voorlichtingsblad "De Schip-Hoorn" diverse bijdragen over de exposities in het Museum Tramstation.

In de "Midden-Delfkrant" verschenen van zijn hand: "Het leven op de Keenenburg" (nr. 68, sept. 1990, blz 19-20); "Musea in onze omgeving" (nr. 69, april 1991, blz. 8-9; nr. 70 juni 1991 blz. 19-20).

J.W. Moerman schreef het artikel "De landmeter-kaarttekenaar Jan Jansz. Potter", opgenomen in het tekstboek bij de heruitgave (in vierkleurendruk) van het Kaartboek van Maasland met de landerijen van de Duitse Orde, Alphen a.d. Rijn 1991 blz 9-22.

In de "Midden-Delfkrant" verscheen van dezelfde auteur het artikel "Recent archeologisch onderzoek van de Keenenburg" (nr. 70, juni 1991 blz 16-18). Ook schreef J.W. Moerman de tekst voor een poster over de Keenenburg (aug. 1991). In het kort wordt de bouw- en bewoningsgeschiedenis geschetst van het kasteel, bovendien ondersteunt de tekst zeventien afbeeldingen die op de poster voorkomen.

A.A. Olsthoorn stelde de syllabus "Verzamelen, een kunst apart" samen. Diverse leden hebben teksten geleverd voor de syllabus "Van telraam tot computer", over het onderwijs in de gemeente Schipluiden. A.A. Olsthoorn verzorgde de tekst voor de syllabus "Met karn en pers", over de boter en kaasbereiding op de boerderij. De drie syllabi begeleidden de gelijknamige exposities in het Museum Tramstation, in de periode september 1990 tot en met augustus 1991.

6. OVERIGE ACTIVITEITEN

Op 8 september 1990 was het museum de gehele dag open in verband met de "Open Monumentendag". Het bezoek viel op die dag wat tegen. Afgesproken is een volgende keer meer monumenten op deze dag open te stellen. Mogelijk kan de monumentencommissie (de gemeente) dan nauwer bij deze activiteit betrokken worden.

Op 30 april 1991 (Koninginnedag) presenteerde Oud-Schipluiden zich met ander verenigingen in de Dorpsstraat. De bevolking van Schipluiden kon zich op een heuse "heksenwaag" laten wegen. Als bewijs kreeg men een "Certificaat van Weginghe". Tientallen Schipluidenaren hebben 's middags plaatsgenomen op de antieke weegschaal (die achteraf meer gewicht bleek aan te geven, dan moderne weegschalen, hetgeen de pret verhoogde...).

Certificaet van Weginghe
in der Waghe tot Schipluyden

Door den bediener der Waghe tot Schipluyden wordt aen een yegelycken
mits desen cont gedaen ende gecertificeert dat

Gerben Moerman

in der Waghe heeft gewogen 129 Ponden zodanighe gewichte,
als men ordinaris aldaer is gebruykende.

accorderende dit gewichte wel met de natuerlycke proportien des Lichaems.

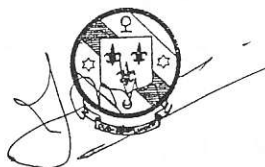
Ende also men gehouden is de waerheydt getuygenisse te doen,
so is hiervan afgegeven dese open Briefe van Certificatie omme den Gewogene
daarmede te dienen in tijdt en wijlen sulks nodig en te rade wesen mochte.

Sonder arglist, des r oirconde voorsien van het Zegel van Schipluyden.

Also gedaen in den jare ons Heeren Duyzent negen hondert een ende
negentig op den 30 April.

Dit certificaet kost 20 stuivers.

Verder heeft de vereniging haar medewerking verleend aan een tweetal exposities door het beschikbaar stellen van tentoonstellingsmateriaal.

- Voor de Schipluidense aspecten bij een tentoonstelling over Westlandse culturele verenigingen voor 1950. Een expositie verzorgd door het Westlands Museum voor Streekhistorie te Naaldwijk (voorjaar 1991)
- Een expositie van oude Westlandse dorpssgezichten ingericht in de "Triangel" tijdens een feestweek in juni in De Lier.

7. HET ARCHIEF VAN DE HISTORISCHE VERENIGING

De collectie archiefmateriaal van de vereniging is gedurende het verslagjaar weer met talloze stukken uitgebreid. Het is weinig zinvol een compleet overzicht te geven van de meer dan vijftig aanwinsten. De één is uiteraard wat belangrijker dan de ander en daarom zal hier deze keer volstaan worden met een bloemlezing, een ieder wat wils.

Op cartografisch gebied is er een tweetal aanvullingen van bijzonder belang. Het gaat om twee facsimile uitgaven. Allereerst het kaartboek van het baljuwschap van Naaldwijk naar de oorspronkelijke uitgave van 1623. Een fraai overzicht van het gebied waar de heren van Naaldwijk hun scepter zwaaiden. Het kaartboek is compleet met de bijbehorende transcriptie van de teksten. Het tweede is een overeenkomstige uitgave. Het betreft hier het kaartboek van de cartograaf Jan Potter uit 1570, waarop de bezittingen van de Commanderie van de Duitse Orde te Maasland in kaart zijn gebracht. Deze uitgave vond plaats ter gelegenheid van het feit dat 750 jaar geleden de Duitse Orde een vestiging in Maasland verwierf. Onze coördinator J.W. Moerman heeft voor de uitgave van deze atlas eveneens een bijdrage verzorgd. De feestelijke herdenking van deze gebeurtenis in Maasland vormde overigens ook aanleiding tot de uitgave van een aantal verhandelingen over de Orde, die U uiteraard in ons archief kunt terugvinden. De Commandeur van de Orde vestigde zich namelijk rond 1500 op het slot Keenenburg in Schipluiden, voldoende reden om alle informatie rond dit onderwerp te verzamelen.

Naast deze beide atlassen kunt U nu in het archief ook de reproductie op ware grootte en in kleur bestuderen van de plattegrond van Delft getekend door Jacob van Deventer (1557) en waarvan het originele exemplaar zich in Madrid bevindt. Veel recenter, maar origineel is daar nog een kaartje van het Westland (ca. 1930) waarop het net van de WSM staat aangegeven. Voor het "Tramstation" uiteraard ook een nog tastbare herinnering aan haar verleden.

Van geheel andere aard is de fraaie in twee kloeke delen uitgegeven verzameling "Kasteeltekeningen van Roelant Roghman". Ook de Keenenburg is er een aantal malen in vereeuwigd. Verder een boek van de bekende molenspecialist A. Bicker Caarten: "Middeleeuwse watermolens in Hollands Polderland", waarin aan Schipluiden ook een rol is toebedacht. Dit onderwerp, de waterhuishouding, staat

eveneens centraal in de twee delen "Van 't Hoogheemraadschap Delfland" van de hand van Mr. Dr. Dolk, de secretaris-rentmeester van het hoogheemraadschap in 1939.

Op literair terrein bezit de vereniging weer over een in eigen beheer mooi gerestaureerde oorspronkelijke uitgave met de gedichten van onze dichter Poot. Eveneens is opgenomen het levensverhaal van Jan Stalpaert van der Wielen, de priesterdichter uit Delft, die in de schuilkerkenperiode ook Schipluiden bediende. Van het kerkelijk leven voor de Reformatie bezit de vereniging nu ook het boek "Het generaal kapittel van Sion, zijn oorsprong, ontwikkeling en inrichting", de geschiedenis van dit voormalig klooster onder Sion, Den Hoorn.

De variatie in onderwerpen van de overige aanwinsten is groot en bestrijkt ondermeer de verhandelingen over oud aardewerk, glaswerk, enzovoort tot het levensverhaal van vroedvrouwen in Schipluiden rond de jaren 1800.

Het bovenstaande overzicht is niet compleet, maar toont aan dat het archief leeft en een bont palet van onderwerpen omvat. Op veel van uw mogelijke vragen op streek historisch gebied zal het antwoord kunnen geven. Dit vergt wel enige inspanning, maar het schenkt zeker veel genoeg wanneer men met het antwoord naar huis kan gaan. Bovendien is de boekerij langzamerhand goed toegankelijk geworden, waardoor gericht zoeken de opsporing ten zeerste vergemakkelijkt. Het raadplegen, het zo goed mogelijk benutten van een dergelijke investering, moet natuurlijk het streven zijn van iedere bibliothekaris met hart voor de zaak. Daarom, hebt U vragen, moet U een werkstuk verzorgen over een streekhistorisch onderwerp, schroom niet en kom ermee naar "Het Tramstation" en leg Uw probleem voor. Wij van onze kant zullen ons best doen U wegwijs te maken in de betreffende materie. Voor verschillende gebieden beschikken we bovendien over een keur van specialisten bereid om U te helpen.

O. Spinnewijn

8. MUSEUM HET TRAMSTATION

Het beheer en de bemanning

Een deel van de tijd, die de leden van de Historische Vereniging "Oud-Schipluiden" aan hun activiteiten besteden, wordt geïnvesteerd in het museum. Er is een werkgroep gevormd, die zich vooral bezighoudt met het voorbereiden en inrichten van de diverse exposities. Daarnaast hebben de meeste leden zich beschikbaar gesteld om bij toerbeurt dienst te doen tijdens de uren van openstelling. Zij zijn dan aanwezig om het museum te openen, de verlichting te verzorgen, uitleg te geven, vragen te beantwoorden en eventueel groepen rond te leiden. Ook zijn er enkele doe-het-zelf-leden, die noodzakelijke werkzaamheden bij het inrichten van tentoonstellingen en eventueel klein onderhoud voor hun rekening nemen. Ook het schoonhouden van het gebouw wordt door de eigen leden verzorgd.

Door deze zelfwerkzaamheid is het mogelijk het museum met een betrekkelijk klein budget te beheren. "Oud-Schipluiden" is een vereniging met slechts een klein aantal actieve leden. Hieruit volgt dat er per persoon vele uren aan het museum besteed moeten worden. De vereniging zoekt dan ook geschikte personen, die geïnteresseerd zijn in het museumwerk en die bereid zijn om zich als vrijwilliger bij de groep aan te sluiten. Het lidmaatschap van de Historische Vereniging is daarvoor niet echt een vereiste.

De bezoekers

Aan het einde van het eerste jaar dat het Tramstation als museum funtioneerde, schreven we vrij enthousiast over het aantal personen, dat in dat jaar het museum bezocht. Het waren er ongeveer tweeduizend. We verwachtten dat er in het tweede jaar een toename te constateren zou zijn. Dit is niet het geval. Ook in het tweede jaar hebben ongeveer tweeduizend geïnteresseerden het museum bezocht. Op het eerste gezicht misschien teleurstellend. Wanneer we echter bedenken dat de attractie van het nieuwe en onbekende dit jaar niet meer speelde, is er bij nader inzien toch alle reden tot tevredenheid.

Als een positieve ontwikkeling daarbij kan genoemd worden, dat steeds meer scholen het museum bij hun lesrooster betrekken. Niet alleen de scholen uit Schipluiden zelf maar ook die uit de

Uit: Delftsche Courant,
donderdag 17 jan. 1991

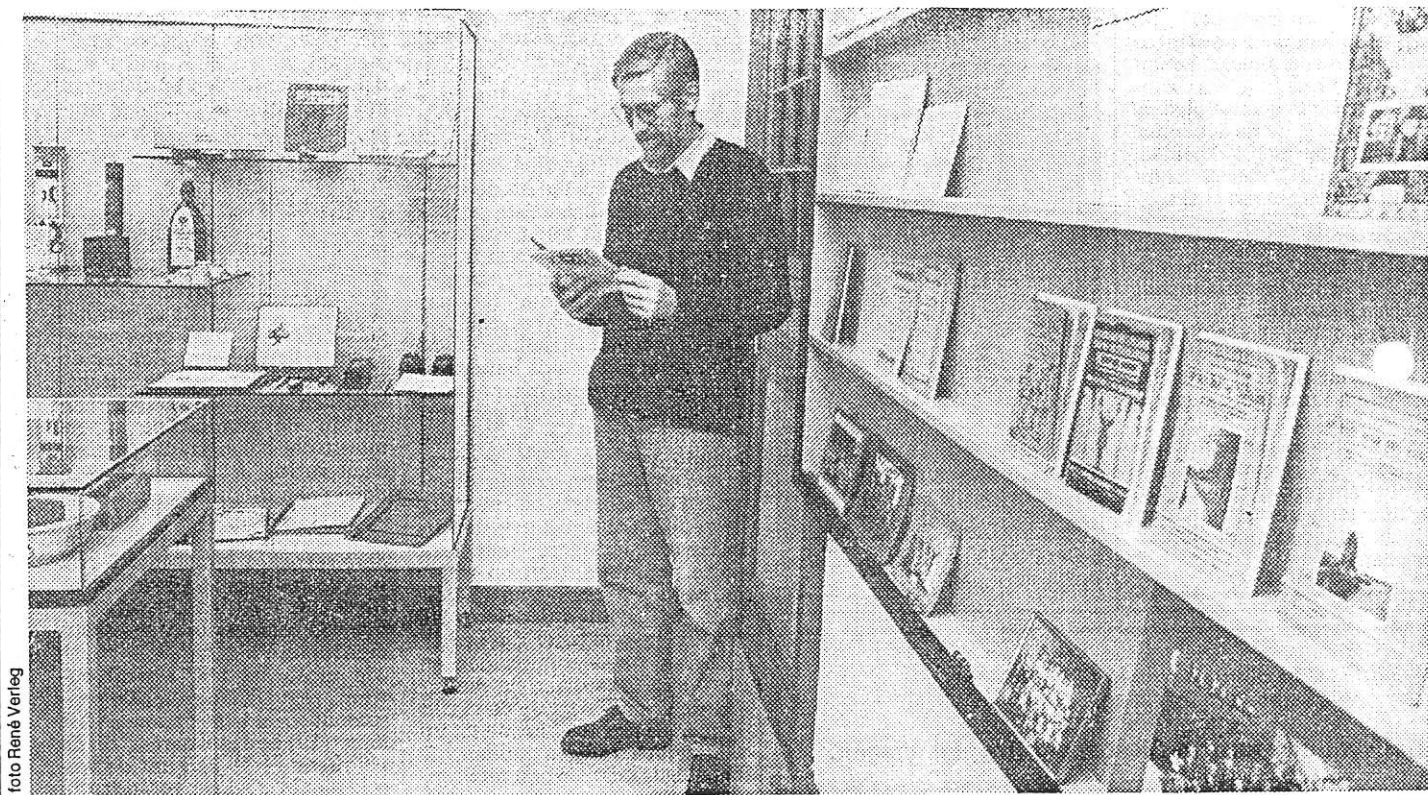

foto René Verleg

Schipluiden — Coördinator A.A. Olstveen van Museum Het Tramstation Schipluiden weet óók niet wat er de reden voor is geweest, maar feit is dat roomskatholieke kinderen het abc vroeger door middel van een ander leesplankje leerden dan protestante kinderen. Menigeen groeide op met aap, noot, mies. Roomskatholieken daarentegen gingen uit van aap, roos, zeef....

Het raadsel blijft onopgelost, ook in de tentoonstelling 'Van telraam tot computer', die vanaf morgen in museum Het Tramstation is te zien. De leesplankjes zijn er wel te bewonderen, evenals letterkaarten, leesboekjes en schriften, ouderwetse leities met griffel en een heuse griffelslijpmachine.

Het sfeervolle museum met z'n

Terug in de schoolbanken in museum Het Tramstation

houten hanebalken, is een uitstekende entourage voor deze kleinschalige, bijna intieme tentoonstelling. Een paar lessenaartjes veranderen het gebouw in een schooltje uit de vorige eeuw, met in een hoekje een authentieke schoolkachel, platen aan de muur, de blinde kaart, een telraam.

Bijzonder zijn de schooltassen, houten bakjes waarin de scholieren hun boeken opborgen. Ze lieten de tassen, soms fraai versierd, over het algemeen achter op school. Ze gebruikten ze niet alleen om hun spullen in op te bergen, maar soms ook om op te zitten en op te schrijven. Zeker in voorgaande eeuwen, toen een lessenaar niet altijd tot de stan-

daard-uitrusting van een klaslokaal behoorde.

In de vitrines de geschiedkundige werkjes van W.G. van der Hulst — 'Hannibal trekt over de Alpen' — en Rie Cramer: A is een aapje, dat eet uit z'n poot; b is de bakker, die bakt voor ons brood, enzovoorts. Bij het zien van deze voorwerpen zal bij menigeen een laetje met herinneringen worden opengetrokken. Borduurwerk, met engelengeduld vervaardigd tijdens de handwerkklassen, bikkelen, een tol....

De expositie gaat ver terug. Er zijn prenten bij van de school in 't Woudt, daterend van rond 1850. En natuurlijk is daar ook dichter Cornelis Poot, de bekendste Schipluidenaar uit de

• Tal van jeugdherinneringen zijn terug te vinden in de vitrines in museum Het Tramstation.

geschiedenis. In de vitrines treft men wat pennevruchten van hem aan.

Klasfoto's van jaren hermen een uitdaging om vroegere klasgenootjes te herkennen, en in enkele poesie-albums vallen de handtekeningen van meester Klarentsberg en meester Lafaber te ontcijferen, begrippen voor wie in Den Hoorn en Schipluiden in de schoolbanken heeft gezeten.

De tentoonstelling 'Van telraam tot computer' is tot juni te zien in museum Het Tramstation. Het museum is op woensdag- en zaterdagmiddag geopend van 14-16 uur. Groepen kunnen op andere tijden terecht, na het maken van een afspraak met coördinator Olsthorn, tel. 01738-8630 of mevrouw M.L. ter Horn, tel. 01738-8424.

regio.

Wanneer we het gastenboek enigzins analyserend bekijken, dan valt het op dat steeds meer personen van buiten de gemeente de weg naar het museum weten te vinden. Ook blijkt dat het voor verenigingen zinvol is om in groepsverband naar het museum te komen op speciaal gereserveerde tijden. Voor deze mogelijkheid bestaat eveneens een toenemende belangstelling. Ook komt het voor dat bij de viering van een verjaardag of een jubileum een bezoek aan Museum het Tramstation wordt ingelast. Dergelijke bezoeken kunnen op aanvraag worden geregeld.

De exposities

Bij het ingaan van het tweede jaar van het Tramstation als museum was er juist een tentoonstelling ingericht over bepaalde details van de Keenenburg onder de titel: "Wonen op een kasteel". Als thema was gekozen het dagelijks leven op een dergelijk adelijk huis, zowel van de kasteelbewoners zelf als van het personeel. Deze expositie trok een groot aantal belangstellenden.

Het volgende onderwerp was: "Verzamelen, een kunst apart". Ruim twee maanden lang was het museum beschikbaar voor de verzamelaars van Schipluiden. De scholen werden hierbij ingeschakeld en zowel jeugdigen als volwassenen meldden zich aan om anderen te laten meegenieten van hun verzamelhobby. Er was tussen de deelnemers een groot verschil in niveau en in de benadering van het onderwerp, maar iedereen was uiterst enthousiast om mee te doen. Daardoor werd het een geslaagde presentatie.

Het onderwijs in de gemeente Schipluiden kwam hierna aan de beurt. De tentoonstelling "Van telraam tot computer" werd op 18 januari 1991 door wethouder Mevrouw W. van Paassen-Dessens geopend. Met behulp van oud lesmateriaal, schoolbenodigdheden van vroeger en nu, een aantal archiefstukken en oude foto's werd de geschiedenis van het onderwijs in onze gemeente belicht.

Tot aan het einde van dit jaar is er een tentoonstelling te zien, die de bereiding van boter en kaas op de boerderij tot onderwerp heeft. Via schema's, afbeeldingen en een groot aantal voorwerpen wordt het bereidingsproces op de voet gevolgd. Ook zijn in deze expositie verschillende schilderstukjes van oude boerderijen verwerkt, meer speciaal schilderstukjes van Jan Heesterman. Zij verhogen de agrarische sfeer van het geheel.

In voorbereiding is een tentoonstelling van historische materi-

-aal, zoals dit door de Nutsbedrijven in het verleden gebruikt werd.

Diversen

De verlichting, vooral in de wachtkamer, dient te worden verbeterd en het aanschaffen van panelen voor de tentoonstellingen is een absolute noodzaak. Door de Historische Vereniging werd enig hulpmateriaal voor het inrichten van tentoonstellingen aangeschaft. Ook werd een oplossing gevonden voor de financiering van de deur van de Keenenburg. De Stichting Tramstation en de Historische Vereniging namen ieder de helft van de kosten voor hun rekening. De deur vond een plaats in de vergaderruimte van het museum.

Een belangrijke positieve ontwikkeling is het feit dat er de laatste tijd regelmatig schenkingen in natura bij het museum binnenkomen. Dit duidt er op, dat ook bij de inwoners van Schipluiden de gedachte begint te leven dat bijzondere zaken uit het verleden in het museum het best op hun plaats zijn.

Hierbij geldt wel enige beperking. In het Tramstation is niet voldoende ruimte om grote voorwerpen in depot te hebben. Daarom gaat de belangstelling speciaal uit naar kleine zaken die gemakkelijk opgeborgen kunnen worden. We noemen persoonlijke bezittingen, die in het verleden onmisbaar waren zoals een beugeltas, een knip (oude portemonnee), lodereindoosjes, reukflesjes, handwerksetjes, vingerhoeden, horloges, sieraden enzovoort. Ook alles wat met roken te maken had en eventueel ook snuifdozen.

Ook heeft het museum interesse voor voorwerpen waarmee in het verleden de dieren op de boerderij, die ziek of gebrekkig waren, door de boeren zelf werden behandeld. Het ligt in de bedoeling om van deze dingen een collectie bij elkaar te brengen waaraan te zijner tijd een tentoonstelling gewijd zal worden. Schipluiden was altijd een agrarische gemeente. Daarom is het zinvol dergelijke voorwerpen ter plaatse te verzamelen.

A.A. Olsthoorn

9. DE HERBOUW VAN HET ZUIDWESTTORENTJE VAN KASTEEL KEENENBURG

In het in 1988 verschenen boekje van de Historische Vereniging Oud-Schipluiden "Monumenten en Historische Merkwaardigheden" is één van de besproken monumenten de fundering van het zuidwesttorentje van kasteel Keenenburg.

Het muurwerk van het kasteel en het torentje is in de jaren 1966 - 1978 grotendeels opgegraven en daarna weer zorgvuldig toege-dekt. In het bewuste artikel wordt door de heer J.W. Moerman aan-gegeven dat het opmet-selen van het zuidwesttorentje met enig aan-sluitend muurwerk tot de reële mogelijkheden behoort.

Ter gelegenheid van de opening begin mei 1991 van het nieuwe kan-toorgebouw "Keenenburg", dat direct ten zuiden van de hoofdburcht van het kasteel is gebouwd, nemen de gebruikers van dit pand het initiatief tot een actie om tot het realiseren van de bovenge-noemde suggestie te komen.

De initiatiefnemers, te weten tandarts A.B.M. Vroom-Winkel-man, Verschoor Bouwadviseurs BV en Woningbouw Vereniging St. Wille-brordus stellen hiertoe een startkapitaal beschikbaar van tien-duizend gulden.

Onder auspiciën van de Historische Vereniging Oud-Schipluiden wordt een werkgroep voor de technische uitwerking gevormd. In deze werkgroep hebben zitting: De archeoloog E. Bult, de heer P. Kroon namens Openbare Werken Schipluiden, de heer J.W. Moerman en mevrouw R. Visser-Rotgans, namens de Historische Vereniging Oud-Schipluiden, de restauratie-architecten de heren P. van Velzen en M. van Velzen en de bouwkundige en initiatief-nemer P. Verschoor die als voorzitter optreedt.

Voorts wordt er een Commissie van Aanbeveling gevormd die uit de volgende inwoners van Schipluiden bestaat:

De heren H. van den Burgh, Mr. Th. J.H. Dröge, M. Groot, P.G.M. van Mil, M. van Santen, H.W. Snijder, Th. van Winden, P. Ver-schoor (voorzitter) en mevrouw R. Visser-Rotgans. Deze commissie gaat voor de begeleiding van de financiële acties zorgen.

Als overkoepelend rechtsorgaan wordt de Stichting Herbouw Toren Keenenburg in het leven geroepen. Het bestuur bestaat uit P. Ver-schoor, voorzitter, R. Visser-Rotgans, secretaris en G. de Snoo, penningmeester.

Het streven is de gedeeltelijke herbouw van de toren met aanslui-tend muurwerk in een periode van circa één jaar te realiseren waarna het officieel aan de gemeente zal worden overgedragen.

De uitgangspunten bij de reconstructie zullen zijn:

- het gereconstrueerde gedeelte moet een relatie hebben met zijn huidige omgeving.
- het moet representatief zijn voor hetgeen er oorspronkelijk gestaan heeft.
- het moet zonder veel uitleg het verhaal van de bouwgeschiedenis vertellen.

De werkgroep houdt zich de eerste maanden intensief bezig met de technische uitwerking van het plan en formuleert daartoe de volgende ideeën die tevens op tekening worden gezet.

- Het torentje zal op de oorspronkelijke fundering worden opgemetseld tot aan de schietgathoogte.
- De in de gracht bij de opgravingen gevonden authentieke schietgaten zullen worden ingemetseld.
- Het aanpandig muurwerk zal trapsgewijze verlopen.
- Als aanvulling zal de bestrating achter deze gevel ongeveer op het vroegere vloerniveau komen te liggen.
- Het torentje zal als visuele trekker het hoogst opgemetseld zijn, de aansluitende gevels zullen trapsgewijze aflopen tot ongeveer een halve meter boven het aansluitende terrein.
- Tevens is het de bedoeling het terrein ter plaatse van de vroegere gracht circa een halve meter uit te graven en met basaltkeien te bestraten om het effect van water weer te geven.
- In het achterliggende terrein zullen terrasvormige plateaus op verschillende hoogtes worden aangebracht. De hoogteverschillen markeren de diverse bouwblokken, fasen, vloerniveaus en bouwhoogtes.

- Op het hoogste plateau, dat circa 1.25 meter boven het terrein komt zal een bord met een verklarende tekst en een tekening van het kasteel worden geplaatst.

Door de Werkgroep en Commissie van aanbeveling worden vervolgens plannen ontwikkeld om aan de benodigde gelden te komen. In juni 1991 gaat een naamstenenactie van start. De "Schip-Hoorn" licht hiertoe in een artikel met bestelbon de actie toe. Voor honderd gulden kan een naamsteen worden aangekocht waarin de koper een naam naar keuze kan laten graveren. De naamsteen zal vervolgens in het muurwerk worden ingemetseld. Deze namen blijven zo voor generaties vastgelegd en er wordt op deze wijze een unieke actie gesteund.

De Rabobank verleent hieraan haar medewerking door het plaatsen van een bus waarin de bestelbonnen gedeponeerd kunnen worden. Door de Historische Vereniging wordt ter ondersteuning en visualisering van de actie een kleine tentoonstelling in de bank ingericht met onder andere bouw materiaal van de Keenenburg.

Een tweede aktie betreft de Keenenburgposter. Deze poster vermeldt feiten en wetenswaardigheden over het kasteel Keenenburg geïllustreerd met afbeeldingen van onder andere het kasteel en van vondstmateriaal, (tekst: de heer J.W. Moerman, grafische vormgeving: F. van Ooststroom). De poster wordt voor vijftientig gulden verkocht.

De voorbereidende werkzaamheden vorderen voorspoedig zodat op 3 augustus, tijdens de opening van de Zomerfeesten, met de herbouw op feestelijke wijze een aanvang gemaakt kan worden. Met een honderdvijftig jaar oude heistelling worden op authentieke wijze, met handkracht, vier houten palen de grond ingeslagen.

Op het ritme van eveneens authentieke heilliederen strijden vier ploegen om de eer wie het snelste de paal de grond in krijgt. Het is een bijzondere gebeurtenis die bovendien de actie in grotere kring bekendheid geeft.

Op de Braderie van de Zomerfeesten wordt door de Stichting een stand bemand om de aandacht te vragen voor de actie en om door de verkoop van naamstenen en posters geld binnen te krijgen. De heer Haring van de Albert Heijn-zaak neemt het initiatief om op de Braderie door Otto van Egmond, één van de meest markante vroegere bewoners van het kasteel, stroopwafels te laten verkopen; het overgrote deel van de opbrengst komt ten goede aan de herbouw van het torentje.

Ook bedrijven en instellingen zeggen bedragen toe zodat eind augustus kan worden gemeld dat van de benodigde 79.000 gulden, 34.000 gulden binnen is.

De Stichting werkt er hard aan om ook het resterende bedrag zo snel mogelijk binnen te krijgen zodat het projekt daadwerkelijk in één jaar tijd voltooid kan worden.

Rina Visser-Rotgans

(secretaris Stichting Heropbouw Toren Keenenburg)

10. GENEALOGIE

In november 1990 heeft de commissie genealogie, bestaande uit J. Bestman, A. de Bruijn en ondergetekende een begin gemaakt met het inventariseren van de burgerlijke stand van de gemeente Schipluiden. Dit bevat het geboorte-, het huwelijks-, overlijdens- en het bevolkingsregister. Deze registers zijn voor familieonderzoek belangrijk. Men kan deze pas na een aantal jaren raadplegen, hetgeen voor elk register verschillend is. Het overlijdensregister is openbaar tot en met 1932 terwijl men het geboorteregister vanaf 1903 niet mag inzien. Wanneer men gegevens uit deze registers nodig heeft, kan men dit officieel aanvragen. De burgerlijke stand is ingevoerd tijdens de tijd van Napoleon. In de meeste gemeenten begint ze in 1812, in sommige al in 1811. De eerste jaren zijn de akten in de franse taal geschreven. Het aantal gemeenten in die jaren was veel groter. Zo bestond de tegenwoordige gemeente Schipluiden uit Schipluiden, Hodenpijl, Zouteveen, Sint-Maartensrecht, Hof van Delft en Groeneveld. De laatste gemeente bestond maar uit een paar huizen. Ook Schipluiden was in die jaren maar klein.

We zijn begonnen met de trouw- en overlijdensregisters van 1903-1912, het geboorteregister van 1893-1902 en het bevolkingsregister van 1890-1920. Van de akten worden de belangrijke gegevens genoteerd. Uit het bevolkingsregister kunnen we nagaan, hoe een gezin is samengesteld; ook staat hierin vermeld het beroep, de godsdienst, het huisnummer en wanneer men in de gemeente is komen wonen of wanneer men haar verlaten heeft.

Bij het bevolkingsregister is ook een speciaal knechten- en dienstbodenregister. Hieruit blijkt dat veel personeel inwonend

was. Daar in dit register ook staat bij wie men werkte, kan worden nagegaan of iemand lang bij dezelfde werkgever werkte. In 1890 stond in dit register bij iedereen als beroep "dienstbaar". Pas in het begin van deze eeuw begint men het af en toe te specificeren met bakkersknecht of dienstbode.

Men is niet altijd consequent geweest in het registreren van de gegevens in het bevolkingsregister. Het register van 1890-1920 is alfabetisch op de achternaam van het gezinshoofd samengesteld, terwijl het register van 1880-1889 op volgorde van de huisnummers is opgeschreven. Elk pand had een nummer, de nummering begon bij de hervormde kerk en ging via het Hofje, Dorpsstraat, Gaagweg richting Vlaardingsekade. In 1890 werden de panden opnieuw genummerd en men kreeg nu een letter voor het nummer. De gebruikte letters waren K en B wat betekent kern en buitengebied.

Uit de gegevens van de bevolkingsregisters kunnen we nagaan of er veel migratie in de gemeente is geweest. Doordat het register van 1880-1889 op volgorde van de huizen is gedaan, weten we in welk pand de gezinnen woonden, welke huizen in deze periode gebouwd werden, welke families op de boerderijen woonden.

We ontdekken ook dat er bepaalde familienamen veel voorkomen en bij verder onderzoek kan blijken, wanneer de eerste personen met die naam in de gemeente zijn komen wonen. Ook weten we uit publicaties van de achternaam Arkesteijn en Van der Drift dat deze namen al vroeg in Schipluiden voorkomen.

Het doel is alle gegevens te gaan verwerken, zodat wordt vastgelegd welke families in de loop der eeuwen in de gemeente hebben gewoond en wat ze hebben gedaan.

L.M. Varekamp

11. STRAATNAMEN GEMEENTE SCHIPLUIDEN

Nog niet zo bekend bij de meeste mensen, maar toch al een jaar actief, is het onderzoek naar de betekenis en geschiedenis van straatnamen in de gemeente Schipluiden.

Onderzoek, met de bedoeling er nog eens een boekwerkje van te maken. Met onder meer de voorbeelden van de gemeenten Naaldwijk en Delft in ons hoofd is er al door verschillende verenigingsleden gezocht naar en geschreven over diverse straatnamen.

Zelf ben ik een jaar geleden begonnen met het maken van een lijst

van alle straatnamen binnen onze gemeente. Met oude raadstukken kon al een groot deel van de straten van na 1945 beschreven worden. Het is heel leuk om hiervoor niet alleen in het verleden te zoeken, maar ook om boeken na te slaan over bijvoorbeeld Nederlandse binnenvaartschepen, bomen, vogels en de leden van ons koninklijk huis.

Wist U bijvoorbeeld dat het Latijn voor lijsterbes *sorbus aucuparia* is of dat de bark pas aan het eind van de vorige eeuw in Nederland is gaan varen?

Veel van deze nieuwere namen zijn ook ontleend aan het verleden van Schipluiden. Zo ligt de Kapellaan op een plaats waar al in de late Middeleeuwen een kapel stond en was Agnes Croesink verwant met hoge Hollandse adel toen ze omstreeks 1542 met Otto van Egmond trouwde.

Dit zijn maar wat kleine puntjes, maar bij het opzoeken van al deze dingen wil je meer weten.

Kaarten zijn er bijgehaald om te kijken wanneer straten al voorkwamen of hoe ze vroeger genoemd werden.

Zo zult U bijvoorbeeld de Willemoordseweg op oude kaarten niet tegenkomen. Zoals veel echte Schipluidenaren weten was de gebruikelijke naam altijd "Gatwech".

Dit alles maakt een mens ook nieuwsgierig naar de geschiedenis en betekenis van de namen van polders en vaarwegen.

U merkt het al, een heleboel dingen over Schipluidense straatnamen weet ik al, maar veel ook nog niet.

Het zal dus ook nog wel even duren voor het boek er is. Gegevens over namen zijn welkom.

Carine Snijder

12. FIETSTOCHT

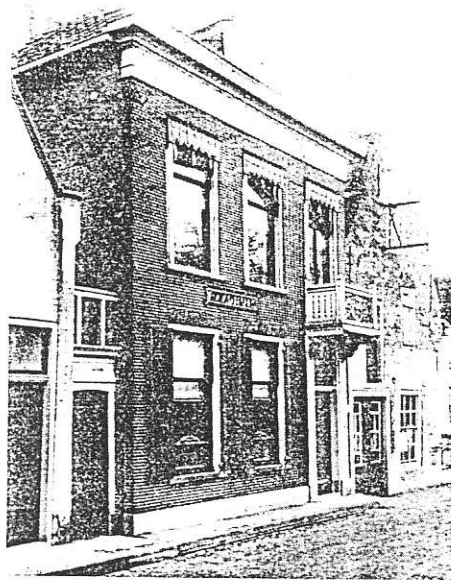
Op 6 juni 1991 organiseerde ons lid de heer L.M. van Velzen voor de vijftiende keer een fietstocht met historische toelichting voor de ondernemersvereniging K.N.O.V.-Schipluiden-Den Hoorn. Voor geïnteresseerden volgt hierbij een korte beschrijving van de gevolgde route.

De tocht begint in Den Hoorn op het fietspad naar Schipluiden. We zien eerst de aanleg van Rijksweg 19, een aanwijzing voor de komende veranderingen in de Kerkpolder en aan de overkant in de

Klaas Engelbrechtspolder. In Hodenpijl passeren we een woning die oorspronkelijk fungeerde als Boerenleenbank. In 1931 heeft hier een heuse bankoverval plaatsgevonden.

Direct daarna passeren we dan "De Plaats", het huis van de familie Ammerlaan. In de vorige eeuw woonde hier boterhandelaar Ammerlaan een middenstander dus, maar hij was ook burgemeester. De statige opkamer, die tot 1881 dienst deed als raadszaal, verkeert nog bijna geheel in de oorspronkelijke staat.

Bij de fraaie boerderij Abbestee houden we rechts aan, dan voor de Koolekit de brug over en linksaf de Dorpsstraat in. We komen nu langs het tweede raadhuis van deze tocht. Het deed als zodanig dienst van 1881 tot 1928.

Als we in het dorp de Valbrug overgaan komen we langs het derde raadhuis en weer wat verder komen we bij het nieuwe, dus het vierde raadhuis van onze gemeente.

We fietsen over de Zouteveenseweg en de Breeweg en passeren daarbij dan de Slinksloot en de Zweth, twee veenkreken die al bijna duizend jaar van belang zijn voor de ontwatering van dit mooie poldergebied.

Wij hebben intussen de gemeente Schipluiden verlaten en gaan bij de T-kruising rechtsaf de Holyweg op. Dit kruispunt lag veertig jaar geleden nog midden in een weids polderlandschap.

Via de Holyweg fietsen we naar de Vlaardingervaart. Hiermee zijn we in de gemeente Vlaardingen. Links zien we de bebouwing en ook een woonwagenkamp, rechts het (nog) mooie weidegebied van Midden-Delfland.

Aangekomen bij de Vlaardingervaart gaat het linksaf, het fietspad op en dan bij de fietsbrug rechtsaf de brug over rechtuit de

Broekpolder in. Deze polder is in de vijftiger jaren opgespoten met havenslib. Het gebied is deels weer in cultuur gebracht, maar een groot gedeelte heeft een recreatieve bestemming waartoe fraaie fiets- en voetpaden zijn aangelegd. Er komen velerlei soorten vogels voor, terwijl er ook vossen en reeën zijn gezien. Bij de eerste kruising linksaf komen we langs het terrein van een modelvliegtuigclub. We volgen dit mooie fietspad in de richting van het nieuwe viaduct over Rijksweg 20.

Nadat we dit viaduct zijn gepasseerd zien we rechts een uitgestrekt watergebied, dat deels is ingericht als surfplas. Door dit gebied is een prachtig fietspad aangelegd en vanaf de in dit fietspad gemaakte bruggen hebben we een mooi uitzicht over het volkomen nieuwe plassengebied.

Het fietspad voert naar de Zuidbuurt, de oude verbindingsweg tussen Maasland en Vlaardingen. Hier gaan we rechtsaf richting Maasland en komen dan over de Boonervliet, het in de veertiende eeuw gegraven afwateringskanaal. Let wel gegraven, met schop en kruiwagen en dan kilometers lang!!!

Nu fietsen we in de gemeente Maassluis.

Aan het einde van de weg nemen we rechts de onderdoorgang van Rijksweg 20. Bij de voormalige veiling houden we rechtsaan en gaan via de Kerkweg en langs de Zuidgaag naar het oude centrum van de gemeente Maasland. In café "De Pynas" kunnen we koffie gaan drinken. Daarna fietsen we verder door het oude dorp. De vijftiende eeuwse kerk staat in een bocht van de Zuidgaag. Aan het eind van de bebouwing gaan we linksaf de Prinses Beatrixlaan in en bij de Molenweide rechtsaf richting Maaslandse Dam. Het fietspad volgt nu het tracé van de voormalige spoorbaan. Rechts zien we de twee bekende Maaslandse molens. Aangekomen bij de Maaslandse Dam gaan we links het fietspad op richting De Lier.

We komen dan over de Schee, ook al een oude vloedkreek. Dit natuurlijke water vormt de kunstmatige grens tussen het weidegebied en een enorm kassengebied in ontwikkeling. Aan het eind van het fietspad gaan we rechtsaf door "Perdik". Deze weg is een onderdeel van een zeer oude bedijking. Rechts kijkend krijgen we een indruk van de oppervlakte van het nieuwe kassengebied.

Aan het eind van Perdik verlaten we de gemeente Maasland en rijden we de gemeente De Lier in. We gaan hier linksaf en via de Kralingerweg naar de Woudseweg.

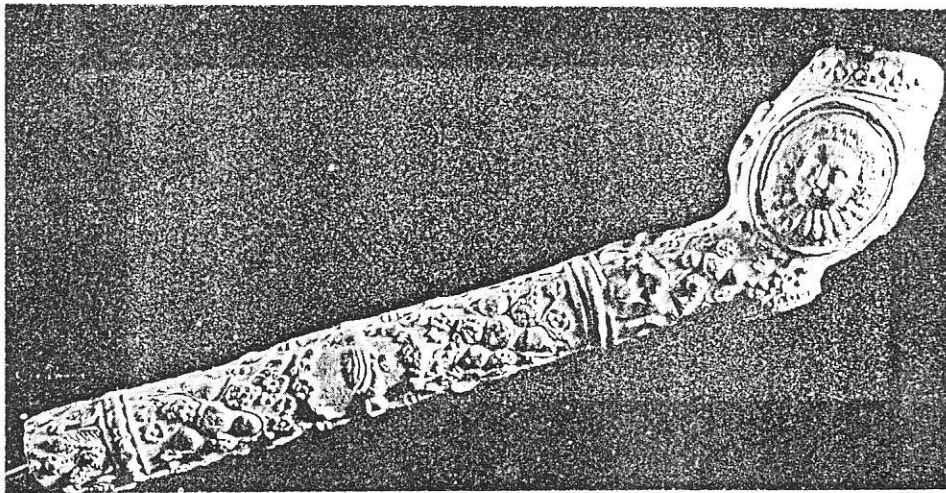
Bij het kruispunt gaan we rechtsaf de Oostbuurt in. Dat fietst prettiger dan langs de drukke Woudseweg. Ook deze Oostbuurtseweg

is een onderdeel van een oude bedijking. Tot de aanleg van de Woudseweg omstreeks 1931 was deze weg nog een onderdeel van de verbinding Delft-Westland. Ook de bus moest dus over de mooie maar wel smalle brug van de Zijde bij Zytwende.

De weg volgend komt die vanzelf weer uit op het fietspad langs de Woudseweg. We gaan dan richting Den Hoorn en zien even voorbij 't Woudt aan de rechterkant nog de Voddijk, een oud kerkepad naar Schipluiden. Waarschijnlijk zal dit pad binnen enkele jaren weer als voetpad worden opengesteld. Het zal dan mogelijk zijn hier langs weer een echte polderwandeling te maken.

Intussen komt Den Hoorn in zicht en daarmee zijn we gekomen aan het eind van onze fietstocht.

L.M. van Velzen

13. KLEIPIJPEN EN HET KEENENBURGTERREIN

Het meest interessante gebied in Schipluiden voor pijpenverzamelaars is ongetwijfeld het terrein van de vroegere Keenenburg. Dit kasteel stond er al ruim voor de eerste pijp in West-Europa gerookt zou worden en werd pas afgebroken toen de hoogtijdagen van de Goudse pijpenhandel al weer voorbij waren. In de tussentijd werd door de bewoners en omwonenden gelukkig flink gerookt. Om een beeld te krijgen van het rookgedrag op de Keenenburg, werden ruim 1600 pijpekoppen, afkomstig van de opgravingen in 1978 en 1989, onderzocht. Dit mag gerust een behoorlijk aantal genoemd worden. Uit een naslagwerk over het Huys Dever, een kasteel ongeveer vergelijkbaar met de Keenenburg, bleek dat bij opgravingen

slechts 586 pijpjes uit de grond kwamen. Een aanzienlijk verschil, te meer omdat slechts een klein gedeelte van de pijpen gevonden in 1989 te Schipluiden, beschikbaar was. In de opgravingscampagne van 1978 werd het rookgerei in een groot aantal putten aangetroffen. Twee van deze putten sprongen er wat dat betreft nogal bovenuit: put 15 en put 16, die naast elkaar lagen. Hier kwamen 353 pijpekoppen uit. De verhouding grove kwaliteit / fijne kwaliteit bedroeg bij vrijwel alle putten heel aardig 50% / 50%. Behalve bij put 15 en bij put 16, daar maakte het percentage koppen van fijne kwaliteit een goede 65% van het totaal uit. Wat kan hiervan de reden zijn? De ligging van de putten 15 en 16 geeft het antwoord: in de slotgracht onder de ramen van de keuken en de eetzaal. Het is niet moeilijk zich de dure gasten voor te stellen, die na het diner zitten te genieten van een goedgestopt pijpje, dat na gebruik zijn weg via het raam naar beneden vond. Meer dan een derde van deze 353 pijpen bestond slechts uit drie merken:

- gekroonde IAN, 33 stuks, allen van omstreeks 1720
- Barent van Berkel, een beroemd merk, 44 stuks,
- gekroonde 55, evenals het vorige merk allemaal van omstreeks 1760, 44 stuks.

De pijpen van het eerste merk zouden dus bijvoorbeeld gerookt kunnen zijn op het verjaardagsfeest van Gooswijn Jan van Raesfelt, heer van Keenenburg tot 1749.

Het lijkt erop dat de bewoners van het kasteel een flinke hoeveelheid van een bepaald merk inkochten en voor, tijdens, of na de maaltijd rookten. Een gracht onder het raam is gemakkelijk, de pijp is direct uit en er bestaat geen brandgevaar.

Op het Keenenburgterrein zijn ongeveer 235 verschillende merken gevonden. Om een idee te geven van het aandeel van Gouda in de pijpenbranche: iets meer dan 70% van de gevonden merken komt uit deze stad. Van de fijne pijpen bedraagt het percentage merken uit Gouda zelfs meer dan 90%. Dit klopt uitstekend met het feit dat Gouda zich vooral ging toeleggen op de betere kwaliteit pijpen.

IAN gekroond
Jan Verbanck
1699-1840/1844
vacant 1752-1788.
vroege versie

BVB
Barent van Berkel
1730-1853/1854

55 gekroond
1685-1940

Dit wordt nog eens onderstreept als we naar de gevonden grove pijpen kijken. Van deze pijpen komen er 105 uit Schoonhoven en Gorichem en slechts 58 uit Gouda, een relatief klein percentage. Daar komt nog eens bij dat de Goudse grove exemplaren vooral de wat oudere zijn, zo van rond 1720, de tijd waarin Gouda zich nog niet ging specialiseren in de betere kwaliteit.

Al met al er werd flink gerookt op en rond het Keenenburgterrein, voor de gezondheid misschien niet best, maar voor de pijpenverzamelaar wel.

Pierre van Giesen

14. EEN BIJZONDERE VERKOPING

In een tweetal afleveringen van de Nieuwe Vlaardingsche Courant uit 1907 zijn de volgende berichten te lezen. In de courant van 3 juli zien we:

Hedenmorgen had de verkoop plaats van de oude herberg bij de vroegere Zouteveensche kapel voor afbraak. Deze bouwval, eenige eeuwen oud, bevat nog een zeer antieke eikenhouten binnenbetimmering. Vandaar dat vele gegadigden van hier en elders, waaronder verscheidene antiquaars, bij dezen verkoop tegenwoordig waren. Dit had tengevolge dat het oude hokje nog opbracht 470 gulden.

De courant van 12 juli geeft het volgende bericht:

Geveilde en verkochte Goederen, op Woensdag 12 Juni 1907.

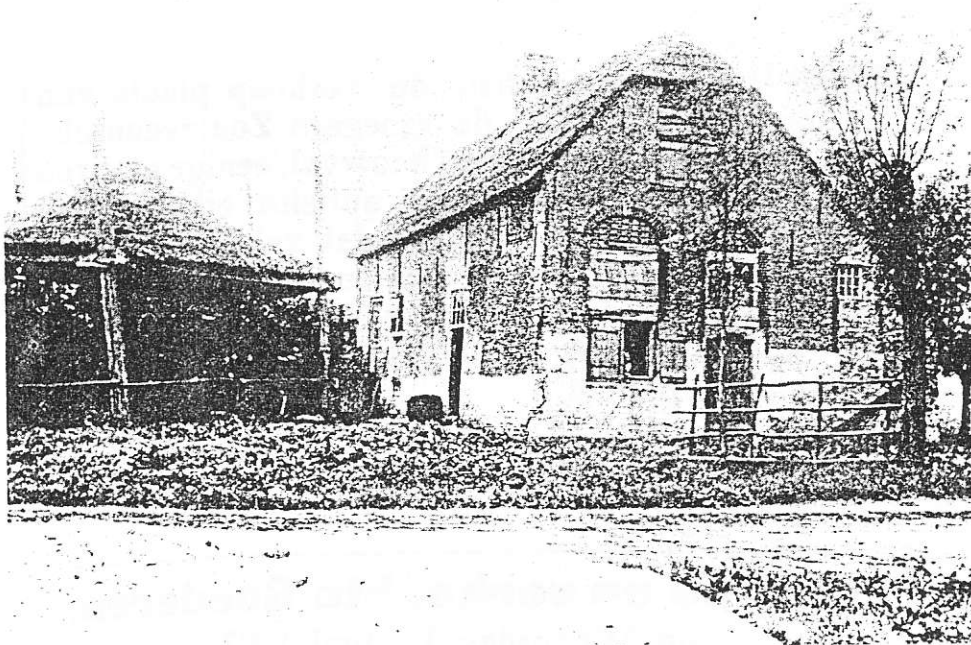
Notaris A. KNOTTENBELT.

4. Een Huis met tuin, boomgaard en erf, genaamd „De Zouteveensche Kapel“, aan den Veroneschen of Breeweg op den hoek van den Gatweg, Wijk A no. 75, te Vlaardinger-Ambacht. Geveild voor f 450.—. Afgemijnd op f 925.—.

De boerderij-herberg aan de kapel, in het hart van de vroegere heerlijkheid Zouteveen, heeft altijd tot de verbeelding gesproken van de omwonenden. Door de vriendelijke bemiddeling van een ken-

nis werden we opmerkzaam gemaakt op deze berichten uit het jaar 1907, die op de openbare verkoop van deze herberg betrekking hebben. Deze berichten bevestigen de verhalen, die ons via mondelinge overlevering zijn doorverteld.

Die verhalen spreken van een zeer oude herberg, die al vanaf de zestiende eeuw aan het kruispunt "De Kapel" was gelegen. De mannen uit de omgeving dronken hier hun bier, er werden vergaderingen gehouden en de vermoeide wandelaar of ruiter kon even op verhaal komen. Er was ook een periode dat de vrouw van de herbergier zich, volgens de buurtbewoners, ophield met zwarte kunst. De omgeving beschuldigde haar van tovenarij. Vooral vrouwen en kinderen waren bang van haar en men vermeed persoonlijk contact. Als er ergens tegenspoed was of ziekte, dan werd de schuld daarvan gewoonlijk gezocht bij deze vrouw. Als het fout ging bij het karnen of als de paarden in de stal onrustig waren, mompelde men dat zij er wel achter zou zitten.

In 1907 was de herberg bouwvallig tengevolge van ouderdom en verwaarlozing. Het gebouw moest worden gestut en enkele ramen waren met planken dichtgemaakt. Voordat de boerderij-herberg werd afgebroken, werd het perceel ter verkoop aangeboden. Voor deze openbare verkoop bestond bijzonder veel belangstelling. De verhalen spreken bijvoorbeeld van een heer uit Wassenaar, die een stroman naar de verkoping stuurde en zelf met zijn rijtuig met koetsier in de omgeving rondreed om de uitslag van het loven en bieden af te wachten. In de herberg bevond zich namelijk een zeer antieke,

uiterst fraaie betimmering. Deze betimmering had de interesse van vele liefhebbers gewekt. Dit was de oorzaak dat een groot aantal particulieren en antiquairs van heinde en ver naar Schipluiden kwam om te bieden op de te slopen herberg. Volgens de overlevering was het een zeer geanimeerde verkoping, waar nog jaren over gesproken werd.

Wanneer we de twee hierbij afgedrukte berichten uit de Nieuwe Vlaardingsche Courant bekijken, blijkt daar inderdaad uit dat er iets bijzonders aan de hand was. De heer Knottenbelt, die als notaris deze veiling leidde, zal het zelden hebben meegemaakt dat bij het afmijnen een object moest worden toegewezen voor een bedrag dat ruim twee maal zo hoog was als het hoogste bod tijdens de veiling. Dat gebeurde hier. Er werd, figuurlijk gesproken, om de herberg gevochten. De emoties zullen hoog opgelopen zijn en de aanwezigen, die alleen kwamen om te kijken, zullen zeker een amusante ochtend hebben gehad.

De overlevering vermeldt dan weer dat de heer uit Wassenaar na afloop meegedeeld kon worden, dat zijn stroman er in geslaagd was de begeerde betimmering voor hem te verwerven. Tevreden kon hij met zijn koetsier aan de terugreis naar huis beginnen. Het ligt voor de hand dat de eiken betimmering in zijn woning een goede plaats heeft gekregen. Waar die woning precies lag, dat vermelden de berichten in de Nieuwe Vlaardingsche Courant jammer genoeg niet. Het was in ieder geval in Wassenaar. Misschien wel in de omgeving van het fraaie hek van de Keenenburg, dat daarna, na een grondige restauratie, opnieuw te bewonderen is.

A.A. Olsthoorn

15. VETTE KOEIEN VOOR HET LAND VAN BELOFTEN

Schipluiden 1595

Rovend en plunderend waren de Spaanse soldaten in het jaar 1574 uit Den Hoorn en Schipluiden weggetrokken in de richting van Maassluis. Door de vernieling van de watermolens in die oorlogsjaren was de wateroverlast nog jaren lang zeer aanzienlijk. Het heeft lang geduurd, voordat die molens weer waren opgebouwd. Ook het kasteel de "Keenenburg" en de gebrandschatte woningen hadden zwaar geleden in die beginjaren van de Tachtigjarige Oorlog.

Twintig jaar daarna, in het jaar 1595, was de toestand op het platteland en het leven in Schipluiden weer wat normaler geworden. Er voeren weer schepen door de Gaag en er was wederom een kasteelheer op de "Keenenburg".

Jan Rochuszoon echter had grote zorgen. Zijn herberg met het geschilderde uithangbord "In 't lant van beloften" lag op korte afstand van het oude dorpskerkje. Aan de lange eikehouten tafel kwamen weer schippers en reizende kooplieden aanzitten, die vooral in deze gure winter een stevig maal verlangden. Omdat de aardappelen in die tijd onbekend waren en de groenten schaars, vormde een flink stuk vlees bij de bonen- of erwtenmaaltijd een heel belangrijk onderdeel van de maaltijd.

De veehandel.

Hoewel hij zijn vleeskuipen in de slachtmaand november goed had laten vullen, had hij nu toch gebrek aan vlees. Daarom had onze herbergier onlangs bij een boer uit de Voordijkshoornse polder twee vetweiders gekocht. Toen ze het samen eens waren geworden, gingen ze, zoals de traditie dat vereiste, naar de Hoornse herberg bij de dam in de Hoornse Vaart, die de Dijkhoornseweg met de Tandhofkade verbond om het gekochte slachtvee te "bewijnkopen" zoals dat toen heette. De koper Jan Rochuszoon uit Schipluiden bestelde en betaalde de wijn en dronk deze samen met de verkoper boer Willem en een paar getuigen heel genoeglijk op.

Dit gold in die tijden als een bekrachtiging en als een bewijs van de gesloten koop. De aanwezigheid van een paar getuigen was daarbij wel nodig.

In de Hoornse herberg

Er werd in deze herberg "Den Hoorn" genaamd ook nog afgesproken, dat de twee vette koeien gewogen moesten worden in de Delftse Waag achter het stadhuis en wel "levenslijf". Jan Rochuszoon zou dan als koopprijs moeten betalen een blanck per pond gewicht voor

Willem Corneliszoon, de beklaagde in deze rechtzaak werd ter verantwoording opgeroepen. Op zijn verzoek werden er nog twee getuigen opgeroepen. Als eerste Jacob Janszoon, de waard uit de herberg "Den Hoorn" op Den Hoorn. Hij was ongeveer zesendertig jaar oud maar wist niet wanneer hij precies was geboren. De tweede getuige was een zekere Thonis Dirkszoon van Dijck vijfendertig jaar oud.

Nadat de aanklacht was voorgelezen, betoogde en probeerde boer Willem duidelijk te maken, dat hij nooit van plan was geweest zich aan zijn leveringsplicht te onttrekken, maar enzovoort. Daarna verklaarde de Hoornse herbergier, nadat hij de eed had afgelegd, dat de beklaagde Willem Corneliszoon onlangs bij hem in zijn herberg op Den Hoorn was gekomen en hem heel duidelijk had gezegd, dat hij die koeien zou gaan afleveren.

De tweede getuige verklaarde, eveneens onder ede, dat ook hij had horen zeggen, dat Willem zou gaan afleveren. De Hoornse herbergier Jacob had dat aan zijn Schipluidense collega gemeld, die daarop geantwoord had: "Het is goed. Ik zal hem nog wel vinden". Beide verklaringen werden op de tweede zittingsdag van 9 maart 1595 in een akte vastgelegd en opgetekend in tegenwoordigheid van de schout van Hof van Delft. De beide rechtsprekende gezworenen (schepenen) moesten nu dit stuk ondertekenen. De Hoornse bleker Claes Maertenszoon kon echter niet schrijven en plaatste daarom bij de door de klerk geschreven naam zijn handmerk, een eenvoudig tekeningetje. De tweede rechter Dirk Dirkszoon ondertekende na hem de akte.

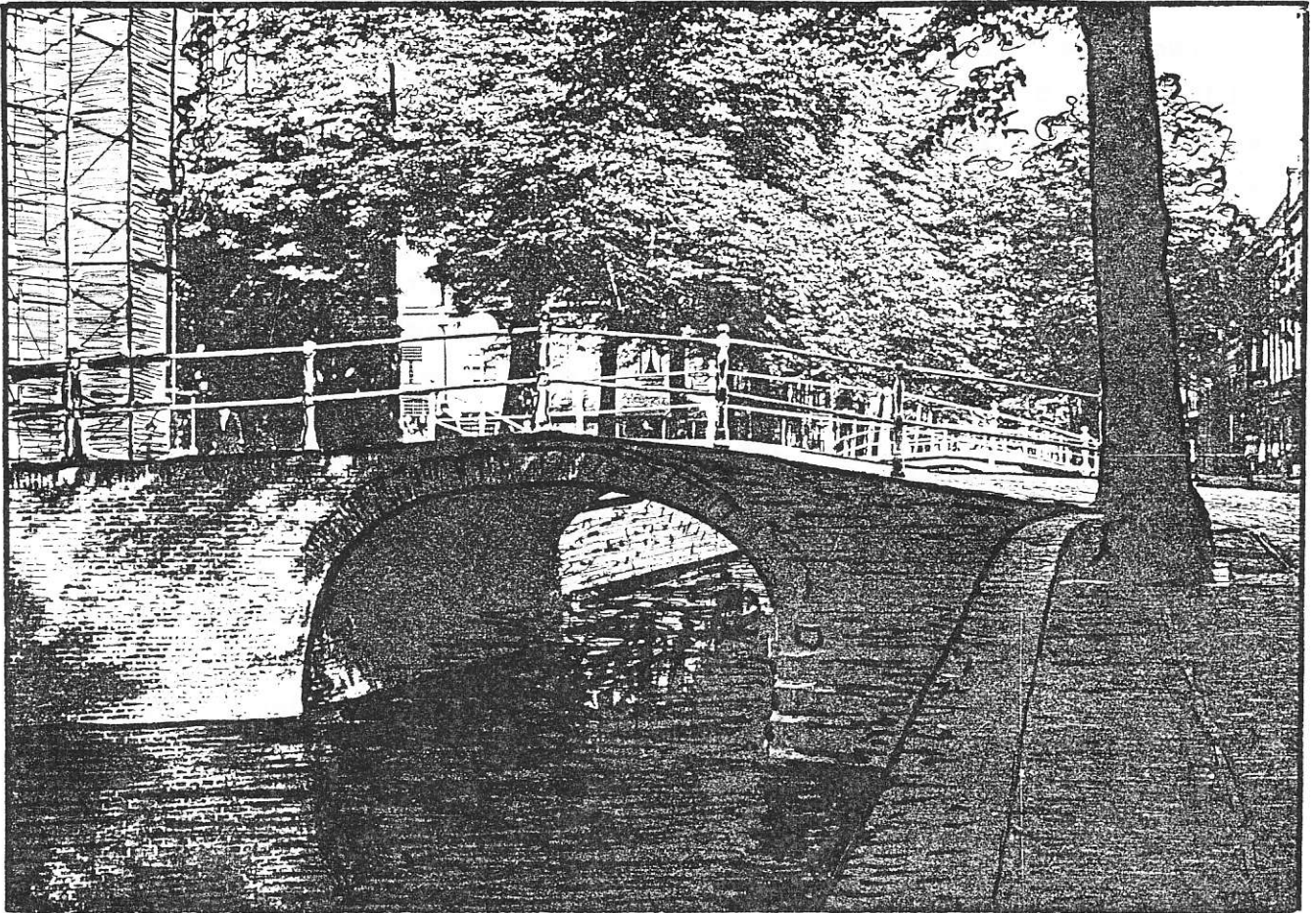
Het vonnis op de brug

Ruim drie weken later treffen we op zondagmiddag 2 april, in de vroege lente van het jaar 1595, de hoofdpersonen uit dit verhaal samen aan op de brug achter de Oude Kerk in Delft. Om de veertien dagen werd daar naar oud traditie op zondagmiddag de Vierschaar gespannen. Op deze onlangs geheel vernieuwde Hof van Delftbrug (vroeger de Choorbrug geheten) werd dan in het openbaar recht gesproken en vonnissen geveld. Dit alles tot lering, maar ook wel eens tot vermaak van de talrijke omstanders.

Toen de zaak Jan Rochuszoon contra Willem Corneliszoon aan de beurt kwam, werd de aanklacht van de Schipluidense herbergier luid bekend gemaakt. Het vonnis luidde aldus: "Gezien de getuigenverklaringen en het feit, dat beklaagde Willem Corneliszoon

onder ede had verklaard, dat hij Jacob Janszoon uit de herberg in Den Hoorn inmiddels met de koeien naar Schipluiden had gezonden, werd de beklaagde vrijgesproken.

De eiser Jan Rochuszoon echter werd veroordeeld tot betaling van de kosten van het proces.

De Hof van Delft brug

Na zo'n rechtzitting op deze Delftse brug kwam het meestal tot opgewonden gesprekken over de gevelde vonnissen en gejoel als de gestraften werden weggeleid. Die herrie op zondagmiddag en de luidruchtige bezoeken aan de naburige herbergen wekte altijd groot ongenoegen op bij de predikanten van de Oude Kerk. Toch heeft deze vorm van openbare rechtspraak tot in de 17e eeuw zo plaats gevonden.

In het jaar 1622 nog diende de Classis van Delft bij het stadsbestuur een ernstig bezwaarschrift in tegen deze ontheiliging van de zondag. Zij schreef toen sterk gekant te zijn tegen: "Het regthouden eens te veertien dagen des zonnedaechs op de openbare strate onder den blauwen hemel agter de Oude Kercke op de Choorbrugge".

16. DOOR EEN MERKLAP OP HET FAMILIESPOOR

Gedurende eeuwen gold de merklap voor jonge meisjes als de proeve van bekwaamheid in nuttige handwerken. Merklappen, letterlappen, stoplappen, etc., vormden voor de twaalfjarige meisjes die de school gingen verlaten, het getuigschrift van hun kunnen op dat gebied. De verworven vaardigheid zou in hun later leven, arm of rijk, van direkt praktisch nut blijken. Verbazingwekkend is dikwijls de kwaliteit van het afgeleverde handwerk, zeker wanneer men de leeftijd van de maaksters in aanmerking neemt.

Wat was het lot van die vele honderdduizenden, zeg miljoenen merklappen? In het beste geval werd het werkstuk veilig opgeborgen in de linnenkast en ging dan over van kast op kast, van moeder op dochter, gedurende generaties. Veelal ontbrak elke pie-teit, zelfs voor het zelfgemaakte stuk, immers iedereen had ze gemaakt en ze werden nog steeds gemaakt.

Betrekkelijk weinig lappen hadden dan ook overlevingskansen, ze werden niet als een bijzonder kleinood gewaardeerd. De oudste bekende merklap in Nederland dateert van 1620, maar hun geschiedenis is veel ouder. Op dit ogenblik is de merklap in z'n oorspronkelijke vorm in feite geheel verleden tijd geworden. Sedert de vijftiger jaren is het nuttige handwerken van het lesrooster geschrapt, de moderne tijd heeft andere behoeften. Tegelijkertijd is daarentegen de belangstelling voor hetgeen op dit gebied geproduceerd werd sprongsgewijze toegenomen, zodat, voor wat men wel noemt "Het enige antiek dat ooit door kinderen vervaardigd werd", een echte verzamelwoede is ontstaan. Zo borduurt men nu moderne merklappen, maar steeds gebaseerd op de wel bekende oude patronen.

Voor de Schipluidende merklappen verloopt de geschiedenis, net als overal elders, volgens het boven geschetste patroon. Ook hier volgden de meisjes op school, na schooltijd, handwerkklassen. Zo herinnert mevrouw C. Bentvelsen-Berghenhenegouwen zich nog goed hoe zij op de Openbare School van meester J. ter Beek, aan de Boomgaardslaan in Schipluiden, eenmaal per week na schooltijd les kreeg van juffrouw Kesselaar, die daarvoor uit Delft moest komen (1914). Aan de school gaven toen ook les meester J. de Jong en niet te vergeten meester van Mierlo. De dochters van de laatste hebben de handwerk-traditie later nog lang hoog gehouden.

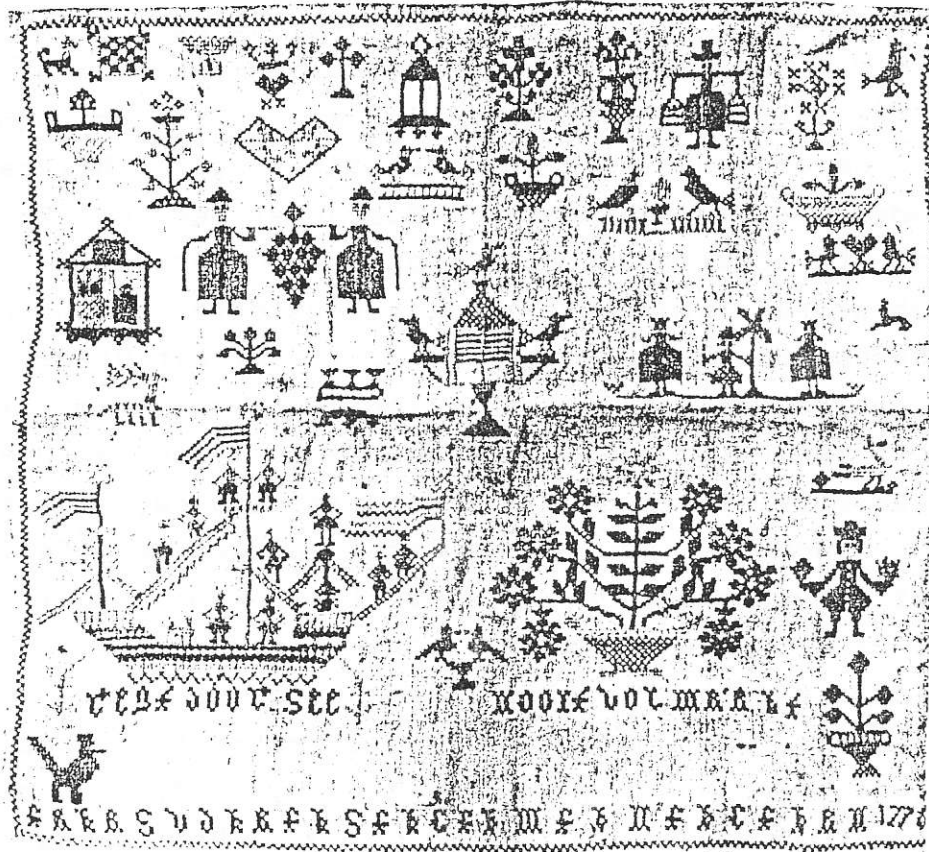
Directe aanleiding tot dit verhaal is een meer dan twee eeuwen oude Schipluidense merklap, een merklap gemaakt in 1776. Van lin-

nenkast tot linnenkast kwam deze lap via vrouwelijke lijn in het bezit van mevrouw E. van den Berg-van den Berg, die op de boerderij "Mariestein" aan de Rijksstraatweg woonde. Toen mevrouw van den Berg-van den Berg op zeker moment besloot kleiner te gaan wonen in "Korpershoek" was selectie van spulletjes noodzakelijk en zo gleed de genoemde merklap door haar vingers. Wel een leuk idee zo'n oude familiedoek, maar wat doe je er mee? Gelukkig heeft ze, alvorens te beslissen, eerst anderen opmerkzaam gemaakt. Voor meer achtergrondinformatie kwam ze tenslotte terecht bij een specialiste op dit gebied, mevrouw J. Visser uit Breda. Stapje voor stapje groeide de lap nu in betekenis en tenslotte krijgt de doek zelfs een mooie lijst en als familiestuk een ereplaats aan de wand. De merklap was de direkte aanleiding de ingewikkelde familieverbanden van het voorgeslacht uiteen te rafelen. De verstengeling van steeds dezelfde familienamen, huwelijken met verwanten, maakten de stamboom nogal ondoorzichtig, te meer omdat ook in andere takken dezelfde namen terugkeren.

Terug dus naar de jaren 1700. Op 31 maart 1753 trouwt in Schipluiden Philip Ariensz. Qualm met Anna Symonsd. van der Kooij, die op 18 juli 1725 op 't Woudt werd gedoopt. Philip was bouwman, dat wil zeggen boer en wel een boer in goeden doen met veel grond. Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren, vier zonen en drie dochters, die allen hun doopsel ontvingen in Maasland. Cornelia Philipsd Qualm was hun zesde kind. Zij werd gedoopt op 10 juli 1763 en is de maakster van de hier besproken merklap.

Onder op de merklap zijn de initialen van haar ouders, broers en zusters geborduurd en het jaartal 1776. Cornelia was toen dertien jaar oud. Het was zeker niet haar eerste lap, misschien wel haar derde of vierde, omdat er anders zeker een alfabet en een sier-rand op geborduurd was geweest. Boven de rand met initialen zijn de symbolen verwerkt, die een merklap vaak zo interessant maken. Direkt in het oog valt de huwelijksboot met de vlag in top: Regt door See, een naam die voor zichzelf spreekt. Het uitgeworpen anker symboliseert de veiligheid van het gezin. Op het dek staan de ouders met als teken van trouw een hond en in het want telt men acht kinderen in plaats van de eerder genoemde zeven. Vermoedelijk heeft één van de kinderen de geboorte niet overleefd. Naast de boot een levensboom met negen rozen, die liefde, schoonheid en vreugde verzinnebeelden.

De kleinere motieven, zoals op de bovenste rij onder andere het naaikussen, dat de huisvlijt verbeeldt, het gekroonde hart als

eeuwigheidssymbool en een vogelkooi. Dat laatste is een attribuut dat behoort bij jonge meisjes, een lege kooi duidt erop dat ze verliefd is of getrouwd: "Zij is de kooi ontvlucht". De vaas met Franse lelie is een symbool voor vruchtbaarheid en de boerin met juk en twee emmers verwijzen waarschijnlijk naar het agrarische beroep. Op de volgende rij is een huis geborduurd met een woonkamer en een zolder, terwijl men boven de onderdeur een vrouw waarneemt. Verder zien we de verspieters van Kanaan Jozua en Kaleb, gekleed als de mannen rond 1776. De wandelstok in hun hand symboliseert het Christendom. De duiventil stond mogelijk in de tuin van de familie. De jongen, geflankeerd door twee meisjes, speelt met een molentje. De uitdrukking "Met molentjes lopen", vindt in dit spel haar oorsprong. Naast allerlei andere symbolen als levensbomen, duiven, hanen, etc., staat er ook nog een mannenfiguur met in de hand een bloem, vermoedelijk een tulp. De tulp staat voor volmaakte liefde en hoogstwaarschijnlijk is hier de geliefde van de maakster uitgebeeld. Cornelia trouwde overigens pas twaalf jaar later, op 6 mei 1787 met Jacob Johannesz. van der Kooij, ze was toen drieëntwintig jaar. Ze zag twaalf kinderen geboren worden en bereikte de leeftijd van vijfentachtig jaar. Zes

van haar kleinkinderen trouwden met broers uit het gezin van der Berg. Twee achterkleinkinderen Arend van den Berg, wonend op Mariestein en Engeliën van den Berg huwden elkaar in 1937 als achterneef en nicht. De merklap uit 1776 kwam via vrouwelijke lijn op Mariestein en gaf haar geheimen prijs toen over al dan niet terug in de kamferkist een beslissing moest worden genomen. De toekomst van deze merklap is voorlopig veilig gesteld.

(De gegevens voor dit artikel zijn verzameld door mevrouw J. Visser, Breda en aanleiding tot dit verhaal is een merklappentoonstelling in de Schipluidense bibliotheek in september, oktober en november 1991).

O. Spinnewijn

Philips Ariensz Qualm
ged.: De Lier 4-6-1724
+ : Maassluis 20-10-1791

X
Schipluiden
31-3-1753

Anna Symonsd.v.d. Kooij
ged.: 't Woudt 8-7-1725

Jacob Johannesz. v.d. Kooij

Cornelia Philipsd. Qualm Δ
ged.: 18-7-1763
+ : 15-7-1848
maakster merklap in 1776

X
1784
Maasland.

Jacob Jacobsz. v.d. Kooij
X 1820
Martijntje v.d. Berg

Simon Jacobsz. v.d. Kooij (woont St Maartensregt)

X
1804 de Kethel
Maartje Poot. Δ
8 kinderen

Cornelia Jacobsd.v.d. Kooij
geb.: 1827

Leentje simonsd.v.d.Kooij Δ
geb.: 1844

X
Jan v.d.Berg (Jan de schieter)
geb.: 1825

(6 broers v.d.Berg
trouwen een v.d.Kooij)

X
Arie v.d. Berg
geb.: 1840
woont op Marlotshoeve Delft
(geen eigendom)

Jacob Jansz.v.d.Berg Cornelia v.d.Berg

X
Jaapie Pleunsd.v.d.Kooij van Oel

Jan v.d.Berg geb:1882 †:1965
X 29-4-1908

Pietje van Leeuwen geb:1884 †:1971
(woont tot 1927 op Abtswoude)

Cornelia Engeltje v.d.Berg Δ
totaal 12 kinderen geb.: 1911

Simon v.d.Berg Δ
geb:1870 † : 1947
X 1895

Jaantje v.d.Berg Δ
geb.: 1886
† : 1957
ongetrouwd

Johanna Lugtigheid
geb.: 1869 † : 1951

Arend v.d. Berg
geb.: 1906 woonde op Mariestein
† : 1980

1934
Wassenaar

Δ Simon v.d. Berg pachtte in 1895 Mariestein en kocht deze boerderij in 1918 van Marie A.F.H. Philipse (Vandaar "Mariestein") weduwnaar van vrouwe M.E. de Ranitz die hier veel bezittingen hadden.

Δ Bezitsters van de merklap.

17. DE 1990 KRONIEK VAN SCHIPLUIDEN

Een terugblik op gebeurtenissen en gebeurtenisjes die Schipluiden in 1990 bezig hielden, niet gedetailleerd, noch compleet. Dit jaaroverzicht loopt niet parallel met het verslagjaar van de vereniging, maar sluit voor het gemak aan bij het normale burgerlijke jaar.

- Bij de jaarwisseling 1989/1990 telt de gemeente Schipluiden 8243 inwoners, te weten 4322 mannen en 3921 vrouwen.

- Eind januari behaalt Ben van den Burg, van de Zwetkade in Den Hoorn, het Nederlands kampioenschap allround schaatsen. Hij gaat vervolgens welgemoed op stap naar de wereldkampioenschappen. Hier wordt Ben op 19 februari "slechts" als tweede geklasseerd, niet-tegenstaande een hinderlijke spierblessure. Die tweede plaats heeft een wat uitgestelde huldiging tot gevolg in plaats van een toch wel verdiende feestelijke intocht bij terugkeer in onze gemeente. De huldiging later in "De Hoornbloem", die hij samen met zijn maatje Koenraad Alleblas ondergaat is dan echter wel grandioos.

- De Raadsvergadering van januari laat weten dat de meerderheid nog altijd niet "in" is voor een bij de gemeente geschonken koffie uit de Derde Wereld.

- Als eind februari een begin wordt gemaakt met de tweede fase herinrichting Dorpsstraat is daarmee rond Koninginnedag de vernieuwing voltooid. Voor de doorgang van het gemotoriseerd verkeer is het resultaat wat minder gebruiksvriendelijk, maar dat was ook een van de doelen van deze operatie. De verkeersdrempel aan het begin van de Dorpsstraat blijkt zeer effectief, maar wordt door de West-Nederlandse busonderneming toch niet echt op prijs gesteld.

- Met een feestweek eind februari herinnert "De Dorpshoeve" eraan, dat ze tien jaar eerder de deuren opende als multifunctioneel gemeenschapshuis voor de kern Schipluiden.

- De Historische Vereniging opent op 10 maart in haar museum "Het Tramstation" de tentoonstelling "Wonen op de Keenenburg" met het onthullen van een oude, nog juist van de ondergang geredde deur, afkomstig van de "Keenenburg".

- De gemeenteraadsverkiezing van 21 maart laat slechts een kleine verschuiving zien bij de "Oppositiepartijen". De nieuwe raad telt acht CDA, drie PAK en twee VVD zetels.

- De "Delftsche Courant" van 29 maart vermeldt dat een Horenaar,

die zich voor het Delftse kantongerecht moet verantwoorden wegens te hard rijden op de Woudseweg, zo over zijn toeren raakte door een gemeend gevoel van aangedaan onrecht, dat hij ter plaatse enkele malen flauw viel.

- Op 30 maart verneemt de gemeente het overlijden van haar oud-wethouder de heer H.D. Rodenrijs.

- De ingebruikname door mevrouw van Paassen-Dessens van het nieuwe paviljoen voor de tennisvereniging "HODENPIJL" is voor deze club een blijde 6 april.

- De 4/5 mei herdenking is een jaarlijks terugkerende gebeurtenis. Dit jaar herdacht men dat vijftig jaar eerder Nederland in de oorlog betrokken werd. Tijdens de herdenking van de gevallen werd het monument aan de Burg. Musquetiersingel opnieuw onthuld, omdat op de steen nu ook drie namen van de in Indonesie gevallen waren aangebracht. Voor de bevrijdingsdag bracht de club "De Hardloper" het bevrijdingsvuur in estafette van Wageningen naar Schipluiden.

- De maand mei is overigens altijd gonzend van activiteiten. Te noemen valt de in gebruikname van een parkeerterrein voor vrachtwagens buiten de bebouwde kern van Schipluiden, de opmerkelijke uitvoering op 12 mei van "Die Jahreszeiten" door de koren St. Michael en Vivace in de T.U. aula te Delft, de opening van de sterk vergrootte supermarkt van H.C.M. Haring op 18 mei in Schipluiden en tenslotte de start van het traditionele lentefeest van DIOS in Den Hoorn op 30 mei.

- Op 30 mei werd ook bekend gemaakt dat het definitieve subsidiebesluit voor de bouw in het Hoornse kwadrant weer een jaar was uitgesteld. Vrijwel tegelijkertijd verklaart staatssecretaris Heerema dat het bouwen toch pas kan starten, na een zorgvuldig bodemonderzoek.

- Een overeenkomstige slepende zaak is het werk aan Rijksweg 19. Ondanks een brief d.d. 27 februari van minister May-Weggen, waarin ze verklaart dat die weg er nu beslist zal komen, zijn er blijkbaar voorlopig toch weer voldoende gronden om de verdere bouw voorlopig weer een tijdje stil te leggen.

- In juni verliest IJsbrand Chardon in Aken z'n ereplaats door een volgens hem ten onrechte aangerekende fout van zijn bijrijder.

- Op 29 juni gaat in Den Hoorn de eerste paal de grond in voor de bouw van het wijkje "De Look".

- De alweer twaalfde kadelloop in Schipluiden wordt op 7 juli ge-

organiseerd en op 10 juli neemt Ds. R.J. Dekker afscheid van zijn Gereformeerde gemeente.

- Op 14 augustus zendt de NCRV een concert uit waarop het mooie gerestaureerde orgel van de kerk van 't Woudt te beluisteren valt.

- Jongveedag, met veel slecht weer, is op 18 augustus georganiseerd aan de Tramkade. Een nieuw element daarin is de boerenboeldag 's middags, waarvan de opbrengst naar de Stichting Museum Het Tramstation gaat. Direct hierop aan beginnen de Zomerfeesten in Schipluiden.

- De maand augustus wordt besloten met een typisch traditioneel Oranjefeest in Sion, nog op de geboortedag van koningin Wilhelmina.

- Op 8 september staat de kerk van 't Woudt opnieuw in de belangstelling als de bekende clavecinist Gustav Leonhardt het zomeraavondconcert verzorgt.

- In oktober gaat voor de rest van het jaar de tentoonstelling "Verzamelen een kunst apart" in het "Tramstation" van start.

- Op 5 oktober verzorgt St. Cecilia een optreden in het Poneypark "Slagharen".

- Op de tiende van dezelfde maand slaat mevrouw L.F. Stolker-Nanninga de eerste paal voor zevenenveertig woningen in het Keenenburg II project en vier dagen later organiseren de majoretten hun concours voor de Zuid-Hollandse bond in "De Dorpshoeve".

- Op 26 oktober vindt de officiële opening plaats van het nieuwe gemeentehuis door de burgemeester en gemeentesecretaris resp. de heren J.B. Waayer en H.W. Snijder. De raad geeft haar goedkeuring aan de verkoop van het oude gebouw, dat overigens voor representatieve zaken beschikbaar moet blijven. Bouwactiviteiten zijn er trouwens alom want op 30 oktober opent de burgemeester ook de eerste winkels en een restaurant in het Hoornse complex "De Leeuwenberg".

- De NCRV betreft op 15 november Schipluiden opnieuw in haar programma "Heer en Meester" een kwisspel tussen twee gemeenten, aan gevoerd door hun burgemeester. Schipluiden wint overtuigend van de gemeente Schagen.

- Aanbeland in de laatst maand van het jaar, de feestmaand, gedenkt de sectie gymnastiek bij S.V. Schipluiden dat ze op 9 december, 40 jaar geleden startte met deze nuttige lichaamsontspanning.

- Halverwege de maand, 15 december, bezocht de gedeputeerde me-

vrouw L.E. Stolker-Nanninga opnieuw officieel Schipluiden. Ze opent dan het complex winkels en woningen "De Leeuwenberg", waarmee Den Hoorn na vele jaren weer kan winkelen in het eigen centrum.

-Behalve vuurwerk is de laatste activiteit dit jaar een orgelconcert op 29 december in de loods aan de Willemoordseweg in Zouteveen.

- De gemeente telt nu 8258 inwoners, een aanwas van 15, verdeelt over 4317 mannen en 3941 vrouwen.

O. Spinnewijn

Groot Boelhuis

**Zaterdag 18 augustus van
14.00 tot 17.00 uur op het
terrein Jongveedag aan de
Tramkade**

**Ruim 150 kavels zullen bij
opbod worden verkocht**

**Bezichtiging van de kavels
van 12.00 tot 14.00 uur**

**Het geheel staat onder toezicht van
Mr. Th. H. Dröge, notaris te Delft**

**Als afslager zal fungeren de heer
Jan Kroes uit Maassluis**